

**HANNA
NORDENHÖK**

**DET
UNDER—
JORDISKA
BIBLIO—
TEKET**

WAHLSTRÖM & WIDSTRAND

Jag hade alltid föreställt mig paradiset i form
av ett bibliotek.

JORGE LUIS BORGES

(September)

Den gamle låg hopkrupen på sidan, med händerna knäppta under hakan som ett barn som just fallit i sömn hos sin gud, han hade den rutiga koftan slagen om axlarna och öronlappsmössan på huvudet, i övrigt var han naken. Längs ena skinkan löpte dödsögonblickets svarta avföringsstrimma och mellan de skrynkliga låren låg könet klämt, ovanför madrassen han dragit fram till mitten av det belamrade rummet glimmade dammkornen i det gula kvällsljuset, som om en osynlig hand från en förgången värld beströdde honom med guld där han låg bevarad i sitt bibliotek.

Hon stod i dörröppningen med regnvattnet drypande om den genomvåta täckvästen, pölen över parketten runt hennes hårt snörda herrkängor var brun av gyttja och smuts. Molnen hade skingrats utanför fönstren och störtskuren avtagit, bortom bilvägen och strandpromenadens tufsiga trädkronor låg havet grått och lojt och ur diset på andra sidan sundet reste sig den otydliga landremsan som ryggen på ett sovande sjöodjur. Skymningshimlens oroliga flimmer läckte in över rummet i ränder och rektanglar, det hade rasat ut tidningshögar och pappers-

travar över golvet nedanför de proppfulla bokhyllorna som nästan täckte väggarna helt. Runt madrassen en röra av tomma konservburkar och annat skräp, pappers-tussar och klädesplagg och trasor med oidentifierbara fläckar. Pipan låg urknackad i askfatet på bordet intill manchesterläsfåtöljen men rökdoften vilade ännu över föremålen, tillsammans med den andra, vagt fräna lukt som slog upp emot henne från den stökiga sovplatsen.

Hon stod kvar en stund i stillheten innan hon satte igång med det hon kommit för. En plötslig svindels våldsam puls. På ljusets vridning förstod hon att det snart skulle vara natt och hon tog de få kliven över rummet fram till köket. När hon passerade den gamle kunde hon se att någon försett fönsterlisterna med karantäntejp, troligen en sista tillsynsperson innan han blev ensam, i hallen på vägen in hade hennes blick också fallit på en oanvänd skyddsdräkt som låg slängd i ett hörn, och en stor förseglad bal med hygienartiklar. Han hade uppenbarligen inte rört den men att döma av mängden urätta konservburkar som stod uppställda bredvid madrassen hade han i alla fall rivit upp den andra bal vars rester hon efter en stund hittade ute i köket, nu ett gapande plasthölje han lämnat slarvigt inskjutet längst ner i städskåpet.

En rödare ton i kvällsljuset som låg penslat över det odiskade porslinet och dricksglasen hon upptäckte stod uppradade på fönsterkarmen, med en tom pinnstol nedanför, som om han suttit där och ätit och druckit under

många dagar. Kanske för att hålla havet under uppsikt, eller se efter om någon kom, innan han börjat äta direkt ur burkarna liggande på madrassen. När hon stod så nära fönsterglasat kunde hon på nytt höra fåglarnas ihållande skrån nedifrån stranden där de samlats i sin ofattbara flock, då och då rastlöst uppflaxande vingar i den rörliga massan av vitt, grått och svart som på vissa ställen täckte sandbankarna helt. Hon funderade på om de skulle försvåra hennes uppgift. Hon hade ännu inte närmat sig den döda kroppen.

Hon öppnade nästa skåp och började rota runt bland det vikta linnat inne på hyllorna så att en hög av underlakan och kuddvar damp ner och hamnade vid hennes fötter, först högst upp i skåpet hittade hon vad hon sökte. Hon plockade fram det urtvättade sjuttioåtspåslakanet, hejdade sig kort och strök med en smutsgrå hand över det brunblommiga mönstret. Stack det sedan under armen och gick tillbaka till den gamle i vardagsrummet där hon la det ifrån sig på en trave böcker ovanpå en stol. När hon vände sig om mot madrassen igen hade hon med ens hans ansikte rakt framför sig. Sjukdomens sotfärgade fläckar klättrade över det, som spindelväv. Bakom dem var han insjunknen och blek, styvnad, huden liknade en mask av gips eller torkad pappersmassa, men anletsdragen gick fortfarande att urskilja. Amorbågens mjuka linje, de halvslutna ögonlocken, ögonbrynens välvning som i lätt road förvåning, nu såg hon på hudtonen att han inte kunde ha legat där i mer än två eller tre dagar. Svindel som kom

tillbaka. Det vore enkelt att sträcka ut handen och röra vid honom, men armarna förblev hängande där hon stod i skymningsglöden utifrån. Ända tills hon slutligen samlade sig, och gick tillbaka in i köket där hon började rota runt bland rengöringsmedlen och propplösningsskylarna i utrymmet under diskbänken innan hon efter en stund blev tvungen att ge upp och gå ut i badrummet och leta vidare.

Inte förrän hon genomsökt nästan hela lägenheten föll hennes blick på de fem svarta plastflaskorna som stod i en prydlig rad på golvet vid madrassens fotände. Obegripligt hur hon kunnat missa dem. Han hade ställt dem med samtliga av de gula etiketterna vända mot dörröppningen, så att de enkelt skulle gå att se om någon kom. Bredvid hade han lagt en hopvikt snabbköspappkasse. Hon stod stilla och betraktade flaskorna under några ögonblick. Sedan gick hon fram, plockade upp dem och ställde försiktigt ner dem i kassen en efter en, varpå hon snappade åt sig det brunblommiga lakanet från stolen och vecklade ut det på golvet invid madrassen.

Den gamle var mindre stel än hon förväntat sig när hon rätade ut hans lemmar. Hon drog på honom ett par byxor hon hittade under några solkiga tidskrifter och stjälppte sedan över honom på lakanet. Hon sneglade på det bleka ansiktet bakom infektionens svarta, trådiga nät. Kanske hade det hänt i sömnen, utan att han märkt det. Om luft sipprat in utifrån, genom någon reva i de förseglade fönstren. Kanske hade han öppnat ytterdörren

och gått ut i trapphuset, ropat, för att se om någon fanns där. Hon stelnade kort i rörelsen innan hon fortsatte med det hon föresatt sig. I hennes händer var kroppen förbluffande lätt men hon fick ändå anstränga sig när hon hanterade den. Om det var benens värk efter de ändlösa timmarna av vandring som gjorde henne svagare, eller om ögonblicket hon föreställt sig så många gånger under nätternas vaka i den besinningslösa stillheten förlamade henne och gjorde hennes rörelser tunga och tröga och förtvivlade. Svetten trängde fram i hårfästet och till sist måste hon kränga av sig den genomvåta täckvästen som hon sedan skulle låta ligga kvar i lägenheten, slängd över parketten. En doftrest från en tid långt borta slog plötsligt emot henne ur den gamles sjaviga kofta och fick henne att vackla till. Inte förrän nu kände hon hur det rann ur ögonen, en salt, kroppsvarm vätska utmed ansiktet och kinderna som hon inte längre hade namn för eller brydde sig om att torka bort.

Hon lutade sig ner och svepte in kroppen i lakanet, mössan lät hon honom behålla på. Kanske hade han frusit de sista dagarna, trots att det fortfarande var varmt utomhus när solen stod på och lägenheten förmodligen hade hållit den krypande höstkylan ute på natten även om huset var strömlöst sedan veckor. Nu såg hon att han ställt ett fotografi på golvet bland skräpet och de smutsiga plaggen och burkarna, i en träram med stöd, precis i blickfånget vid sidan om madrassens huvudände.

Mannen i brun kavaj och flickan med den röda ballongen på bilden kisade båda mot kameran där de stod i det skarpa solskenet i någon park, troligen vid ett förstamajfirande, i bakgrunden blommande körsbärsträd. Hastigt som om hon bränt sig vände hon sig bort från fotografiets två människor, med ens så främmande och omöjliga att betrakta. Lät istället blicken svepa utmed bokryggarna som fyllde rummets hyllor från golv till tak, ett organiserat myller av sönderlästa teser och tankar och världar inneslutna mellan tummade och trasiga eller mer välbevarade pärmar, sorterade enligt system bara den döde på madrassen kände till. En kort stund lät hon armarna vila om honom, sedan baxade hon med pappkassen hängd om ena handleden upp honom över axeln, bar ut honom i hallen och knuffade upp ytterdörren.

Där hejdade hon sig och kastade en sista blick tillbaka på det skräpiga och överhopade rummet. Skymningsljuset glödde över bokhyllorna och den nu tomma madrassen. Under några ögonblick försökte hon föreställa sig hur det skulle se ut därinne när tiden hunnit förslita rummets alla ytor och föremål, om någon främling i en avlägsen framtid skulle kunna avläsa dess inre ordning eller om allt som en gång varit en värld för någon till sist med nödvändighet alltid förvrängs bakom glömskans hinnor.

Hon vände ryggen mot den lilla lägenheten, och stapplade ut.

TIDIGARE UTGIVNING

Hiatus, 2007

Bländare, 2009

Promenaderna i Dalby Hage, 2011

Jaktscener (Lorcatranskription), 2011

Det vita huset i Simpang, 2013

Asparna, 2017

Caesaria, 2020

Underlandet, 2023

Wahlström & Widstrand
Box 3159, 103 63 Stockholm
www.wwd.se
info@wwd.se

ISBN 978-91-46-24314-4

COPYRIGHT © Hanna Nordenhök 2026

OMSLAG Sara R. Acedo

FÖRSTA TRYCKNINGEN

TRYCK ScandBook, EU 2026